

ՀԱՆՂԻՍՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ ՆՎԻՐՎԱԾ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՕԾՄԱՆ ԵՎ ԳԱՀԱԿԱՎՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ

2000 թ. նոյեմբերի 4-ին Մայր Աթոռում, Վեհարանի հանդիսությունների սրահում, փեղի ունեցավ հանդիսավոր միջոցառում՝ նվիրված Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Վեհափառ Հայրապետի օծման և գահակալության առաջին փարեղարձին: Վեհափառ Հայրապետը կողմնակից էր փարեղարձը համեստությամբ փոնելուն, բայց և այնպես փարեղարձը փոնվեց շափ հանդիսավոր կերպով, ինչի վկաներն էին լեփլեցուն դաշիճնում ներկա եղողները: Հանդիսությունն սկսվեց «Հայր մեր»-ով» և Հայաստանի Հանրապետության հիմնով, որին հետևեց Գևորգյան Հոգևոր Ծննդարանի փեսչության, դասախոսության և ուսանողության անունից ասված խոսքը՝ Արթուր դալիր Կարապետյանի ներկայացմամբ: Խոսքը ներկայացվեց գրաբարով, և մեր այդ դասական լեզվի ներդաշնակությունն ու բարեհնչունությունն ավելի ազդեցիկ դարձրին խոսքը, որում ասվում էր.

«Ջամ մի յառաջ քան յայսմ ատուր, ի սեամս նորոյ հազարամեկիս, պարգամատրքն ընփրեալք ի համայն Հայոց կամօքն Աստուծոյ եւ խղճի մութք կարգեցին յԱթոռ Հայրապետութեան Առաքելական Ս. Եկեղեցոյս Հայաստանեայց զայր ոմն երիփասարդ փիովք եւ պայծառ հոգով եւ փեսլեամբ, որպէս զարժանատր ժառանգորդ փայլարակելոց ի պարզ երկինս Եկեղեցոյս առաքինազարդ մեծաց՝ Սրբոյն Սահակայ, Յովհաննու Օձնեցոյ, Մովսեսի Տաթեւացոյ, Ներսեսի Աշտարակեցոյ, Խրիմեան Հօրն, եւ սկայիցն մրաց մերոց հոգեւորաց, որք կերպեցին զիմացական եւ զհոգեւոր հարստութիւնս եւ զգանձսն մեր՝ հասուցանելով զնոսա մինչեւ ցատուրսս ցայտոսիկ:

Եւ յաուրս մեր, յորժամ Առաքելական Ս. Եկեղեցին Հայաստան աշխարհիս եւ համայն ազգս մեր Հայոց փօսենն զառաջին փարեղարձ օծմանն եւ գահակալու-

թեանն Ձերդ Սրբազնութեանն, Կուր մեզ հրաման, զի մեր յանուն Կուսությանն, ուսուցապետաց եւ սանուց Հոգեւոր Ճեմարանին Գեորգեան շնորհատրեսցուք զՎեհո՞գ Հոգեւոր Հայրդ մեր: Լիայոյս իսկ եմք, եթէ ի գահակալութեան ձերում ազգն Հայոց վերագրցեն զանբասիր նկարագիր իւրեանց զքրիստոնէական, եւ կեցցեն Աստուածահաճոյական եւ հայրենաշէն կենօր:

Հաճոյ է մեզ հպարտութեամբ արձանացուցանել, եթէ ի շարս բազմութեան Ձերոց Հայրապետական հոգածութեանց Ճեմարանս Հոգեւոր Գեորգեան՝ սիրելիդ Ձեր, հանգամանս կարեւորս ունի: Եւ սեպուի պարտք են հաստատութեանս՝ հասուցանել եկեղեցականս՝ ծառայս նուիրեալս, բանիմացս եւ արժանատրս Առաքելական Ս. Եկեղեցոյս Հայաստանեայց, որք յերրորդում հազարամեկին կարող եւս լիցին ապահովել զյառաջխաղացութիւն Ս. Եկեղեցոյս, զի պարզամն Վեհափառութեանդ առ մեզ է՝ Կուսանել զՃեմարանն իբրեւ «աղբիւր բացեալ գիտութեան Աստուծոյ»:

Յայսմ աւուր առնու սկիզբն ի հայրենիս մեր նորոգ շրջան ինչ արթնութեան եւ Ճեմարանս Հոգեւոր Գեորգեան առհաւարչեայ մեծ է արծարծել զգարթումնն զայն եւ առնել զնա եւս արդիւնատրագոյն:

Արդ, Բարձրեալն շէն եւ պայծառ պահեսցէ զԱռաքելական Ս. Եկեղեցիս Հայաստանեայց եւ զկեղրոն ուղղափառ հաւարոց մերոց՝ զՔրիստոսակերպ Մայր Աթոռն Ս. Էջմիածնի, ուստի Հովուապետն արթուն զգիւ եւ զգիշեր հսկէ, զի լոյսն Կանթեղին Լուսաւորչական կախելոյ անպարան յերկնից Հայոց զշողն իւր արձակեսցէ յափտեանս:

Սիրելիդ մեր Վեհափառ. ուղղեալ զնայուածս մեր յերկինս, խնդրեմք, զի Տէրն երկնի եւ երկրի առանց փորձանաց եւ վրանգից պահեսցէ զՁեզ ի փառս Սուրբ Եկեղեցոյ եւ ազգին մերոյ:

Մաղթեմք Սրբութեանդ Ձերում ի խորոց սրտից արեւշարութիւն ամաց բազմաց»:

Վեհափառին շնորհավորելու էր եկել Գևորգեան Հոգեւոր Ճեմարանի երգչախումբը՝ ղեկավարությամբ Ռուբեն Շարբաթյանի: Երգչախմբի կատարմամբ հնչեցին Վ. Բեդեկյանի «Եկեղեցին հայկական» և Մ. Եկմալյանի «Ով հայոց Աստված» երաժշտական հոգեհույզ սպերտագործությունները: Մեր ժողովրդի կողմից սիրված և հայրենի ասմունքողներ Միլվա Յուզբաշյանն ու Մարգիս Նաջարյանը իրենց կատարողական բարձր արվեստով հիացմունք պատճառեցին ունկնդիրներին՝ ընթերցելով հաղվածներ Վեհափառ Հայրապետի կոնդակներից, ուր զգացվում էր հպարտություն մեր հաղթանակների և մրտահոգություն՝ մեր ժողովրդի ներկա պետության համար:

Իրենց բանախոսություններով հանդես եկան Հայաստանի գրողների միության քարտուղար Աբգար Ափինյանը և եգիպտահայ թեմի առաջնորդ, Գերաշնորհ Տ. Զավեն արքեպս. Զինչինյանը: Ելույթ ունեցավ նաև Էջմիածնի Քրիստոնեական դաս-

սրբապետության և քարոզչության կենտրոնի «Նավասարդ» երգչախումբը՝ Ռուբեն Շաբբաթյանի ղեկավարությամբ: Նրանք ներկայացրին Շուբերտի, Մոցարտի սրբեկոծագործություններից մի քանիսը, ինչպես նաև Ա. Հարությունյանի՝ բոլորին հայրնի և բոլորի կողմից սիրված «Դև յաման»-ը:

Արվեստն ու մշակույթը, որպես արդյունք մարդկային բանական հոգու, չեն կարող բաժան լինել քրիստոնեությունից: Դեռևս հնագույն ժամանակներից քրիստոնեական լսելիքը քաղցրացել է հիանալի ու ներդաշնակ երգեցողությամբ ու երաժշտությամբ: Միայն, դժբախտաբար, վերջին հարյուրամյակից սկսած բաժանում էր պետի ունեցավ քրիստոնեական կրոնի և մշակույթի միջև, քանի որ փոխվեցին մշակույթի բնույթն ու ուղղությունը: Մշակույթը միջոցից վերածվեց նպատակի, այսինքն՝ Աստծուն փառաբանելու միջոցից վերածվեց մարդու՝ հաճույք ստանալու նպատակի: Եվ այս իրողությունն ավելի է ընդգծվում ու ակնհայտ դառնում, երբ հնչում է Կոմիտասի հոգեցունց ու կարարյալ երաժշտությունը: Կոմիտասի «Հայրիկ, Հայրիկ», «Երկնից, գեղնից», «Ով զարմանալի», «Այսօր ձայնն հայրական» երաժշտական սրբեկոծագործությունները հնչեցին Մայր Տաճարի երգչախմբի կարարամամբ, որի երգիչներն իրենց շնորհավորանքները Վեհափառին հայտնում էին իրենց գեղեցիկ երգեցողությամբ: Մենակապար Վալերիկ Հարությունյանի կարարամամբ ներկայացվեց Արմեն Տիգրանյանի «Աշուղի արիան» «Դավիթ Բեկ» օպերայից: Երգչախմբի կարարամամբ հնչեց նաև Խ. Մելիսանեյանի «Էջ Միածինն ի Կօրե»-ն, որով էլ վերջացան երաժշտական համարները:

Վեհափառ Հայրապետի օծման և գահակալության առաջին տարեդարձի առթիվ «Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը ևս իր շնորհավորական ուղերձը հղեց, որում ի մասնավորի ասված էր. «Այսօր եկեղեցաշեն, ճշմարիտ հոգևորականին վայել ամբողջական Ձեր գործունեությունը, հայ քրիստոնյաների մեջ հավաքված արմատավորելու Ձեր նախանձախնդրությունը, թեմերից ու վանքից ներս պայտռած կարգ ու կանոն հաստատելու Ձեր մրադրությունն ու գործադրած ջանքերը առհավարչյան են այն բանի, որ ազգն ունի Ձեր երջանկահիշատակ նախորդների բարի ավանդույթները շարունակելու և զարգացնելու մրադրությունն ունեցող, զինվորյալ մի հովվապետ»:

Վեհափառ Հայրապետին իր սրբի խոսքն է հղել նաև Մայր Աթոռի տպարանի անձնակազմը:

Վերջում ներկաներին իր սրբի խոսքն ասաց Վեհափառ Հայրապետը:

Ընդամենը մեկ տարի է անցել իր գահակալության օրվանից, բայց այդ ընթացքում արդեն իսկ նկատելի է եկեղեցու գործունեության զգալի առաջընթաց: Մասնավորապես վերանորոգվում են մեր հին վանքերն ու եկեղեցիները, կառուցվում նորանոր եկեղեցիներ, կարարվում են քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի տոնակարարության մեծ աշխատանքներ, կարևոր տեղ է հատկացվում հոգևոր կրթա-

րաններում ուսումնառության մակարդակը կտրուկ բարելավվելու գործին: Եվ այս ամենը՝ ժողովրդի համար: Հավաքքը, Եկեղեցու համար հոգալը և Եկեղեցու պայծառության համար գործունեությունն այնպիսի հարկանիշներ են, որոնք պետք է միշտ ներկա գտնվեն բոլոր և հարկապես նոր պատրաստվող հոգևորականների սրտերում:

Եվ Պապարագից, և՛ նման հանդիսություններից հետո միշտ հնչում է Վեհափառ Հայրապետին նվիրված ազգային օրհներգը, որի բառերով էլ խնդրենք Աստուծոց. «Տե՛ր անսասան պահիր դու միշտ Զո իսկ հիմնած Մայր Աթոռ»:

Երեկոյթը եզրափակվեց Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով:

ԳԵՎՈՐԳ ՄԱՐԿԱՎԱԳ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Գևորգյան Հոգևոր Ընտարանի

Զ լսարանի սան